

Dnes v listě:

♦ MINISTR ŘÍMAN NA SKLÁDCE V POZDÁTKÁCH ♦ HORNICKÁ PŘÍBRAM ♦ JEDNÁNÍ V ČÍNĚ ♦ ODPLYNĚNÍ SKLÁDKY BUKOV
♦ OPERAČNÍ PROGRAM ŽP NA SUL PŘÍBRAM ♦ VÝROBA PALIVA NA LAGUNÁCH V OSTRAVĚ ♦ ZKAMENĚLINY VE VRTU
U MIMONĚ ♦ RENOVACE OSTRAVSKÝCH TĚŽNÍCH VĚŽÍ ♦
♦♦ UZÁVĚRKA 21. 10. 2008

DIAMO

OBČASNÍK

ROČNÍK XIII (XXX)

ČÍSLO 11

LISTOPAD 2008

Ministr Ing. Martin Říman navštívil skládku nebezpečného odpadu v Pozd'átkách

Ministr Ing. Martin Říman uvnitř haly

Hejtman kraje Vysočina RNDr. Miloš Vystrčil předává knihu ministrovi Ing. Martinu Římanovi za přítomnosti Ing. Bc. Ježe, ředitele státního podniku a PaedDr. Ivo Strejčka, poslance Evropského parlamentu

Stát odkoupí od italsko-lucemburské firmy Logika, s. r. o., skládku nebezpečných odpadů v Pozd'átkách na Třebíčsku a zajistí její sanaci prostřednictvím státního podniku DIAMO. Při návštěvě kraje Vysočina to 13. 10. 2008 oznámil ministr průmyslu a obchodu ČR Ing. Martin Říman. Jednání na předmětné skládce se dále zúčastnil Ing. Bc. Jiří Jež, ředitel státního podniku DIAMO, RNDr. Miloš Vystrčil, hejtman kraje Vysočina, Ing. Marie Černá a Ing. Václav Kodet, náměstci hejtmána kraje Vysočina, p. Vítězslav Jonáš, senátor a zastupitel kraje Vysočina, Ing. Ivo Uher, starosta města Třebíče, Ing. Jiří Váhal, starosta obce Slavičky, p. Helena Černá, starostka obce Kožichovice, Mgr. Miloslav Vyskočil, předseda občanského sdružení Pozd'átky bez jedů, Ing. Jana Vitnerová ze sdružení Arnika, p. Jiří Vykuka a p. Zuzana Čechová z firmy Logika s. r. o. a zástupci sdělovacích prostředků.

Problematiku skládky Pozd'átky řešila vláda ČR již v roce 2002. Svým usnesením č. 590 uložila místopředsedovi vlády a ministru průmyslu a obchodu zajistit, aby vedení s. p. DIAMO projednalo odkoupení majetku souvisejícího se skládkou v Pozd'átkách a státní podnik zajistil sanaci této skládky. K těmto krokům vláda ČR přistoupila proto, že v této době byla skládka ve vlastnictví společnosti DEP - POZ, s. r. o. Třebíč, která ke konci roku 1998 ukončila činnost na této skládce a v roce 1999 vyhlásil Krajský obchodní soud v Brně konkurz na majetek dlužníka DEP - POZ, s. r. o., Třebíč.

Pro neplnění podmínek souvisejících s únikem kyselých vod z tělesa skládky v roce 1997 ze strany majitele nebyl vydán OKÚ Třebíč další souhlas k provozu skládky a skládka je od 31. 1. 1997 oficiálně mimo provoz.

Postup, který byl uložen usnesením vlády z roku 2002, nebyl realizován, a to z toho důvodu, že v červenci 2002 byla uzavřena smlouva, kterou správce konkurzní podstaty v souladu s usnesením Krajského soudu v Brně, prodal majetek z konkurzní podstaty společnosti ICKM REAL ESTATE, s. r. o. Tato společnost následně převedla skládku na svoji dceřinou společnost firmu Třebíč, s. r. o. Její nový název je Logika, s. r. o., jejímž vlastníkem je lucemburská firma Companiero.

Záměrem firmy bylo sanovat a rekonstruovat stávající skládku odpadů, resp. vybudovat skládku novou včetně navazujících technologických zařízení pro úpravu a nakládání s odpady. Proto nechala zpracovat dokumentaci EIA. Ministerstvo životního prostředí vydalo stanovisko k posouzení vlivu provedení záměru na životní prostředí. Doporučena byla varianta sanace skládky bez dalšího rozšiřování pro komerční odstraňování externích odpadů a bez vlastního provozu skládky pro odstraňování externích odpadů. V odůvodnění je uvedeno, že výstavbu a provoz technologického střediska pro nakládání s odpady a rozšíření skládky pro komerční odstraňování externích odpadů v současné době neumožňuje územní plán obce Slavičky a plán odpadového hospodářství kraje Vysočina. Tím byl podnikatelský záměr

společnosti Logika, s. r. o. a případný zdroj financování sanace skládky znemožněn.

Dle evidence vedené původním provozovatelem skládky bylo od roku 1994 do ledna 1997 uloženo 137 druhů odpadů v celkové hmotnosti 24 174 t.

V současné době jsou zastaveny jakékoliv sanační práce s výjimkou monitoringu vod. Skládkové vody vytékají bez čištění do toku Prašinec.

Hlavní nebezpečí pro životní prostředí představují v současné době kyselá skládkové vody vytékající z tělesa uzavřené skládky do místního toku Prašinec. Dochází ke kontaminaci horninového podloží, vlastního toku a není vyloučena i kontaminace spodních vod.

Vysoká solnost vytékající skládkové vody způsobuje překračování řady ukazatelů znečištění dle NV 61/2003 Sb. v toku Prašinec. Podle poskytnutých analýz byly překračovány koncentrace těžkých kovů (Zn, Cu, Cr, Co, Fe, Ni), překračovány jsou i ukazatele pH, CHSK a síranů. Při srovnání s kritérii Metodického pokynu MŽP ČR jsou občasné překračování limity kritéria B a výjimečně kritéria C některých polutantů.

Dlouhodobě je ovlivněna i kvalita vody v Markovce. Povodí Moravy v dokumentu „Plánování v oblasti vod v roce 2007 – oblast povodí Dyje“ uvádí předmětnou skládku jako významný vodohospodářský problém.

Dlouhodobým působením kyselých vod na odpady uložené v tělese skládky dochází k jejich vy-

luhování a případně i rozkladu. Některé odpady zde byly uloženy v obalech a je pouze otázkou času, kdy dojde k porušení jejich těsnosti a případně reakci odpadu se skládkovou vodou. V důsledku dlouhodobého působení skládkových vod na dříve uložené odpady lze předpokládat zvýšení koncentrací „závadných látek“, případně i zjištění dalších kontaminujících látek ve vytékajících skládkových vodách. Pokud tedy nebude zamezeno promývání skládkového tělesa a vytékání skládkových vod do vodoteče, může dojít v důsledku předpokládaného zhoršení „kvality“ skládkových vod i k výraznějšímu ovlivnění toku Markovka.

Hrozbou pro životní prostředí jsou i nebezpečné odpady uložené v zastřešeném sektoru skládky. Provizorně jsou sice překryty folií, ale mnoho obalů, ve kterých zde byly odpady uloženy, se již rozpadlo nebo postupně rozpadává a odpady se z nich sypou na podlahu skladu. Oddalováním doby zneškodnění uložených odpadů se zvyšuje pravděpodobnost nežádoucího promíchání a případné reakce při jejich budoucí likvidaci.

Vzhledem k těmto výše uvedeným skutečnostem se vláda ČR vrátila k řešení problematiky skládky v Pozd'átkách a rozhodla se přijmout definitivní řešení k odstranění této ekologické zátěže.

Státní podnik DIAMO v současné době zahájí první přípravné práce, realizuje předběžná opatření na skládce a postupně připraví vlastní sanaci skládky. Již nyní je zřejmé, že se bude jednat o sanaci náročnou na přípravu, technické provedení i finanční požadavky.

Ministr Ing. Martin Říman v rozhovoru s novináři

V hale skládky

Prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc., Ing. Miroslav Štátný, Ing. František Komárek, Ing. Jan Demjanovič, Ing. Bc. Jiří Jež, Ing. Zdeněk Osner, CSc., Ing. Vít Kaštovský, Ing. Ivo Pěgřimek, MVDr. Josef Řihák a JUDr. Eva Dundáčková

Jednání 47. symposia Hornická Příbram ve vědě a technice zahájil 14. října 2008 Ing. Bc. Jiří Jež, ředitel DIAMO, s. p. Úvodem přivítal čestné předsednictvo symposia, kde zasedli senátor Ing. Jaromír Volný, poslankyně parlamentu ČR JUDr. Eva Dundáčková, poslanec parlamentu ČR a starosta Příbrami, MVDr. Josef Řihák, předseda ČBÚ Ing. Ivo Pěgřimek, vedoucí odboru transformace uhelného hornictví na MPO Ing. Vít Kaštovský, PhD., ředitel Energie – stavební a báňská a předseda ZSDNP Ing. Zdeněk Osner, CSc., ředitel Severočeských dolů Chomutov Ing. Jan Demjanovič, generální ředitel Moravských naftových dolů Ing. František Komárek, předseda OBÚ Příbram Ing. Miroslav Štátný, děkan hornicko-geologické fakulty VŠB TŮ v Ostravě Prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc., emeritní ředitel Severočeských dolů Chomutov Ing. Vratislav Vajnar, emeritní předseda ČBÚ prof. JUDr. Ing. Roman Makarius, CSc. a výkonný ředitel ZSDNP Ing. Josef Pomahač.

47. Hornická Příbram ve vědě a technice

spojena s dobami lehkými, byl tu tábor Vojna a uran jsme dodávali do SSSR, přesto ale zůstává těžba uranové rudy spojena s tvrdou prací poctivých lidí. Pokračovala: „Sfárala jsem na 21. patro a viděla, za jakých podmínek těžba probíhá. Jsem pyšná na hornické tradice mého města. Zůstala tu ekologická a zdravotní zátěž. Budu se snažit získat pro bývalé pracovníky spravedlivé odškodnění, a také sehnat ze státního rozpočtu peníze na sanaci uranového průmyslu. Máte můj obdiv a úctu.“

Ing. Jaromír Volný: „Já jsem zde po 37., v roce 1971 to bylo poprvé. Na ČVUT jsem psal diplomku zaměřenou na uran, pak jsem k ČSÚP nastoupil a strávil zde 23 let. Vzpomínám na ty roky hezky, a přeji vám vše nejlepší do dalších let.“

Ing. Vladimír Slivka: „V posledních letech na symposiu převládají sekce zahlazování a hornické památky, ale celosvětová situace se změnila. Ukazuje se, že se bude muset zvýšit surovinová soběstačnost vyspělých zemí, kandidát na prezidenta Obama prohlásil, že do 10 let by měly být USA surovinově soběstačné. Dokumenty EU v Zelené knize říkají, že EU musí si vybudovat alespoň částečnou surovinovou nezávislost. U nás na VŠB vidíme, že narůstají počty stu-

dentů, kteří studují a chtějí studovat hornické předměty. OKD koupilo uhelný revír a zjistilo, že nemá specialisty na hloubení a otvorku dolů. Věřím proto, že v budoucnu na Hornické Příbrami budeme znovu jednat v sekci, která se bude zabývat projektováním a otvorkou nových dolů.“

Ing. Zdeněk Osner: „Spolu s děkanem Slivkou tvrdím, že těžbu nerostných surovin nutně potřebujeme. Právě v těchto dnech jsou projednávány novely zákonů, horního a geologického, předložené Ministerstvem životního prostředí ČR. Stanovisko ZSDNP a celé hornické veřejnosti je, že nelze dopustit, aby novela zákonů byla v rozporu s využíváním nerostného bohatství, aby fakticky byla popřením těžby.“

Doufám, že jednání legislativní sekce přispěje k hledání cesty, jak těžbu nerostů a ochranu životního prostředí vzájemně sladit.“

Ing. Ivo Pěgřimek: „Dnešním aktuálním tématem je snížení závislosti na dovozech energetických surovin. Věřím, že i v ČR nastane hornická renesance, na ni musí být připravena odborná veřejnost a lidé z praxe, ale i státní správa a legislativa. Dlouhodobý vývoj cen nerostných surovin ukazuje, že ropa už nikdy nebude stát 10 dolarů za barel jako v roce 1999. Spolu s ropou rostou ceny plynu a dalších komodit. Jde o černé uhlí, uran, železnou rudu, zlato a barev-

né kovy. Většina těchto komodit je obchodována za dvakrát až čtyřikrát vyšší ceny než před pěti lety.“

Dalším důvodem pro těžbu je naše energetická a surovinová bezpečnost. Je tu i faktor ekologický: Každá tuna vytěžená na území EU bude díky přísným ekologickým předpisům vydobyta s menší zátěží na životní prostředí, než kdykoliv jinde na světě, tím se sníží i exhalace spojené s transportem.“

Doufám, že končí období ideologické i praktické nesmiřitelnosti mezi ochránci životního prostředí a zastánci těžby. Věřím v ústup od iracionálních zákazů, věřím ve hledání společných východisek.“

Těžaři již uvažují ekologicky a minimalizují dopady těžby na životní prostředí. Doufám, že také ochránci přírody začnou pocítovat zodpovědnost za zdravý hospodářský rozvoj své země.“

ČBÚ usiluje, aby dobývání nerostů mělo svá pravidla a mantinely. Vím, že obliba dobývání není velká. Má to svá negativa. Dokazuje to velká obtížnost procesů povolování dobývání. Báňské organizace složitě řeší střety zájmů, jako jednu z podmínek povolení hornické činnosti. Jde o to, aby horní právo neztížilo přístup k nerostům a jejich dobývání, ale nesnížilo ani bezpečnost práce a zachování životního prostředí. Horní právo je a musí být koncipováno tak, aby prezentovalo společenskou podporu dobývání. Budeme se v ČBÚ zajímat o vymezení subjektů dotčených báňskou činností.“

Českému hornictví na závěr přeji bezpečnou činnost a jen oprávněné požadavky obcí a jejich obyvatel.“

Ing. Vít Kaštovský vyjmenoval aktuální výsledky MPO při těžbě uhlí a zahlazování škod. MPO spolu s ČBÚ, Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem zahraničí ČR připravilo k podpisu smlouvu mezi ČR a Polskem o provádění geologických prací na pomezí ČR a Polska. Smlouva by měla být do konce roku ratifikována, což umožní ražení průzkumných důlních děl za hranice sousedního státu. Jde hlavně o černé uhlí v hornoslezské pánvi. Hlavním důvodem je předcházet možným důlním škodám a obecnému ohrožení. Uplatně-

ní smlouvy umožní odvrácení úniku podzemních vod z uzavřeného zatopeného polského dolu Morczinek do OKD, konkrétně do Dolu ČSM.“

U hnědého uhlí bylo dosaženo technické korekce závazné linie postupu lo-
mu Bilina, společnosti Severočeské do-
ly. MPO iniciovalo Usnesení vlády ČR
č. 1176, které schvaluje tuto úpravu.
Nejedná se o prolomení limitů těžby, ale
o kompenzaci ztráty asi 32 mil. tun
uhelné substance, způsobenou zvýšenou
ochranou obce Braňany. Ke kompenzaci
dochází v lokalitě Libkovic. Dílčí po-
zitiva demonstrují záměr vlády nezvyšovat
dovozní závislost státu na primárních
energetických zdrojích.“

MPO spolu s Ministerstvem financí
ČR se dále zabývá procesováním pro-
gramů zahlazování škod na životním
prostoru, při hornické činnosti. Teprve
novela horního zákona z roku 1991 nař-
dila důlním podnikům vytvářet finanční
rezervy na sanaci a rekultivace.“

Financování předešlých ekologických
škod vzala na sebe vláda, která od roku
2002 zahájila revitalizaci hornických re-
gionů, pro Moravskoslezský kraj na to
určila cca 20 mld Kč, v Ústeckém
a Karlovarském kraji to je cca 15 mld
Kč, na Kladensku cca 1,6 mld Kč. Ko-
mise za posledních 6 let schválily a do-
poručily k realizaci cca 400 projektů asi
za 19 mld Kč. Asi u 100 projektů již by-
la ukončena realizace, asi 100 projektů
je v současnosti realizováno.“

Ing. Roman Tichánek z Energie Klad-
no přednesl referát o principech zaha-
zování následků hornické činnosti
a o tvorbě krajiny.“

Významnou tečkou na závěr úvodní
části bylo vystoupení ředitele Hornické-
ho muzea v Příbrami. **PaedDr. Josef
Velfl** vzpomínal na osobnost letos ze-
snulého báňského historika PhDr. Jiřího
Majera, významného montanisty světo-
vého formátu. Zvláště vyzdvihl jeho př-
nos českému hornickému muzejnictví.
Jeho posledním dílem byla expozice
Uran, nacházející se na Vojně, jejího
otevření se autor pro nemoc již nemohl
zúčastnit. V našem listě jsme psali
o Majerových publikacích, PhDr. Majer
se také významně podílel na naší knize
Rudné a uranové hornictví v ČR.“

Starosta **MVDr. Josef Řihák** přivítal účastníky v královském horním městě Příbrami. Dále řekl: „Vlastní těžba již skončila, ale příbramské Hornické muzeum patří k nejvíce navštěvovaným památkám v republice. Závěrem chci poděkovat Ing. Ježovi, za to, co pro město Příbram udělal.“

JUDr. Eva Dundáčková řekla, že 47. symposium ukazuje, že není přezítkem, jak se před patnácti lety tvrdilo. Připomenula, že na UD Příbram našla své první zaměstnání. Těžba uranu není jen

Na základě pozvání ředitele Bureau of Geology (BOG), které je součástí Čínské národní jaderné korporace (CNNC) se uskutečnila v době od 20. do 27. září 2008 výměnná návštěva pracovníků s. p. DIAMO v Čínské lidové republice. Cesty se zúčastnili Ing. Marian Böhm, náměstek ředitele s. p. pro výrobu, RNDr. Jan Trojáček, vedoucí mezinárodního školícího střediska, a Ing. Břetislav Sedláček, pověřený řízením o. z. GEAM Dolní Rožinka. První část pracovní cesty byla věnována pracovnímu jednání se zástupci vedení BOG v Pekingu, které bylo započato již v květnu letošního roku během návštěvy zástupců BOG a Ministerstva pro místní rozvoj ČR v s. p. DIAMO. Cílem tohoto jednání bylo dokončení dohod o vzájemné spolupráci BOG a DIAMO, s. p. Prvním výsledkem těchto dohod bude dvou týdnů kurz dobývání pískovcových ložisek uranu metodou podzemního vyluhování pro skupinu čtrnácti vedoucích pracovníků

Důl č. 14 Zhou Jin Shan

metody. Úvodní jednání za čínskou stranu vedl viceprezident ECIT pro mezinárodní spolupráci prof. Xiaodong Liu, který v roce 2006 absolvoval první kurz podzemního vyluhování v našem

Odplynění skládky Bukov

Na skládce komunálních odpadů v katastrálním území obce Bukov, provozované odštěpným závodem GEAM Dolní Rožinka, byl v letošním roce vybudován pasivní odplyňovací systém pro zneškodňování skládkového plynu.

Skládkový plyn vzniká na skládkách komunálních odpadů anaerobním rozkladem biologické složky komunálního odpadu. Hlavními složkami skládkového plynu jsou methan a oxid uhličitý, jejichž volné unikání do okolní atmosféry je z důvodu řady negativních vlastností neakceptovatelné a dle platných norem nepřipustné. Základními předpoklady tvorby methanu uvnitř skládkového tělesa je kromě přítomnosti biologicky rozložitelných odpadů také patřičná vlhkost a vytěsnění vzduchu, což je na skládce Bukov zajištěno skrápěním skládky průsakovou vodou resp. důkladným hutněním kompaktozem. Monitoring skládkového plynu je prováděn na skládce Bukov dvakrát ročně, v jarním a podzimním období, kdy existují pro mikroorganismy vhodné podmínky k tvorbě skládkového plynu. Odběr plynu pro následné stanovení koncentrací složek je prováděn z hloubky 60 cm pomocí zárazných sond. Výsledky monitorování z posledního období dokladují větší rozvoj methanogenních procesů v tělese skládky a vykazují koncentrace methanu nad úroveň, kdy je nutné plyn jímát a buď využívat pro energetické účely nebo zneškodňovat. Využívání plynu je však zajímavé až od určitého množství a kvality.

Pasivním systémem odplynění, který byl na skládce Bukov vybudován, se rozumí to, že plyn není z tělesa skládky odsáván, ale uniká vlivem vlastního tlaku. Zařízení pro sběr plynu se sestává z vertikálních vrtů a horizontální drenáže.

Celkem byly zhotoveny 4 vrty hluboké, dle mocnosti uložených odpadů od 5 do 12 metrů, vrtané průměrem 530 mm. Vrty jsou vystrojeny centrální pažnicí (perforovaná roura z vysokohustotního polyethylénu o průměru 110 mm), která je obsypána hrubým šterčkem. V posledním metru u vrchu je perforovaná pažni-

tribum, které je rovněž perforované, obsypané šterčkem a uložené přímo do skládky.

Sběrný systém je zaústěn do tzv. koksokompostového filtru, což je zařízení, ve kterém je methan působením methanotrofů a methylofotů účinně odbouráván. Filtr je tvořen kontejnerem o rozměru 5 x 2 metry a hloubce 1 metr. V kontejneru je 30 cm nad dnem zfoto-

Pracovní cesta do Číny

Před rektoriem ECIT

BOG z celé Číny, který se uskutečnil v době od 1. do 14. listopadu letošního roku. Tyto kurzy se budou opakovat v podobném rozsahu po dobu 3 až 4 let. Dále bylo dohodnuto, že budou pokračovat vzájemné návštěvy vedoucích pracovníků obou stran, tak aby bylo možno aktuálně reagovat na nové potřeby. Zároveň bude rozvinut program krátkodobých konzultačních pobytů odborníků ze s. p. DIAMO na jednotlivých lokalitách ve správě BOG, během nichž naši pracovníci budou poskytovat odbornou pomoc při řešení konkrétních problémů na dané lokalitě.

Druhá část pobytu byla věnována cestě do provincie Jiangxi v jihovýchodní Číně. Hlavním bodem programu bylo jednání ve Východočínském institutu technologie (East China Institut of Technology – ECIT), který se během své více než padesátileté historie rozvinul do podoby plnohodnotné univerzity s více než 13 tisíci studenty nejen technických, ale i přírodovědných a společenských věd. Hlavní stan institutu se nalézá v cca 200 tisícovém městě Fu Zhou, které je vzdáleno cca 2 hodiny jízdy po nové dálnici od hlavního města provincie Jiangxi – dvoumilionového Nan Changu, v němž sídlí pobočný kampus institutu. Ve Fu Zhou jsme vedle prohlídky geologických a paleontologických sbírek opravdu vysoké úrovně měli možnost navštívit i špičkové laboratoře, ve kterých jsou využívány nejmodernější analytické a vyhodnocovací

školicím střediskem. Závěrem jednání prof. Liu projevil zájem navázat bližší spolupráci s mezinárodním školicím střediskem, v jejímž rámci by ECIT vysílal studenty doktorandského studia na odborné školící kurzy. Na samostatném jednání, kterého se vedle vedení institutu a učitelského sboru zúčastnili i studenti oboru dobývání uranu, RNDr. Trojáček prezentoval současný stav dobývání uranu v ČR, se zaměřením na problematiku dolu Rožná I, a dále seznámil přítomné se stavem postupu sanace po chemické těžbě uranu na ložisku Stráž.

Posledním bodem programu byla návštěva chemické úpravy v Le An s roční produkcí cca 300 tun uranu a prohlídka areálu dolu č. 14 Zhou Jin Shan a nově budované kolejové dopravy rudy z dolu č. 15, který bude propojen s povrchovým areálem dolu č. 14 cca 1700 m dlouhou štolou. Její význam spočívá vedle úspory nákladů na dopravu rudy po mnohakilometrové horské cestě zejména v ochraně životního prostředí. V souvislosti s touto tematickou exkurzí je nutno konstatovat, že dobývání a úprava uranových rud v navštívené lokalitě probíhá v značně „jednoduchých“ podmínkách, na kterých je skutečně dost co vylepšovat nejen po technické stránce, ale i v oblasti BOŽP a radiční ochrany a ochrany ŽP. Výše uvedený příklad nové dopravní cesty je první vlašťovkou v tomto smyslu.

RND. Jan Trojáček

Paleontologické sbírky muzea

Část zařízení pro odběr plynu

ven rošt a na něm uložena vrstva koku o mocnosti 70 cm. Na koks je položena geotextilie a nad ní je asi 1 metr mocná vrstva směsi kůry a kompostu. Koks slouží k sorpci pachových látek, které jsou v plynu obsaženy ve stopových množstvích a v horní kůro-kompostové vrstvě je methan bakteriální činností odbouráván na oxid uhličitý a vodu.

Největší produkce skládkového plynu je 5 až 13 let po uložení odpadu dostatečně hutněného, ale plyn se vyvíjí v menší míře až 30 let, kdy jeho množství postupně klesá k nule.

Ing. Jiří Jež
vedoucí odboru ekologie a sanací

Naplňování „Operačního programu Životního prostředí“ na o. z. SUL Příbram

Program útlumu a zahlazování následků po předchozích hornických a úpravnických činnostech úzce souvisí s problémem tzv. starých zátěží vzniklých v období před rokem 1992.

V rámci vyhlášeného Operačního programu Životního prostředí Ministerstvem životního prostředí ČR je vytvořen rámec pro přípravu a spolufinancování z evropských fondů s cílem na zlepšení stavu životního prostředí a podporu udržitelného rozvoje.

V současné době již můžeme konstatovat, že ve spolupráci s vedením, odbornými útvary RSP a poradenskými spolupracujícími subjekty se daří plnit vytyčené cíle na čerpání zdrojů z fondů EU, konkrétně v rámci prioritní osy 4

Budovy bývalé chemické úpravy v Mydlovarech

Odkaliště v Mydlovarech

Detail úpravy

a primární oblasti podpory 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží.

Konkrétně se projekt „Sanace a rekultivace staré ekologické zátěže státního podniku DIAMO na lokalitě Mydlovary – chemická úprava a odkaliště K IV/D“ dostal až do fáze výběru zhotovitele. Tato akce s rozpočtovými náklady nad 500 mil. Kč by měla být realizována do konce roku 2010, bude-li s vybraným zhotovitelem uzavřena smlouva o dílo ještě v letošním roce.

V rámci stejné priority a prioritní osy byly v letošním roce připraveny ve spolupráci s firmou Pöyry další dvě žádosti

na dofinancování analýzy rizik dvou areálů s potenciálními starými ekologickými zátěžemi. Tyto projekty souvisí s areály bývalých důlněúpravárenských závodů. V oblasti Příbram se jedná o areál bývalé úpravy Březové Hory a v oblasti Kutné Hory o areál Kaňk. Nové žádosti byly dne 7. 10. 2008 předány do dalšího řízení na státní fond životního prostředí pro Středočeský kraj.

Věříme, že tyto projekty budou kladně vyřízeny a posunou tak řešení starých zátěží uvedených areálů o další nezbytný krůček.

Ing. Václav Plojhar

Tento objekt v areálu Kaňk bude zbourán

Zkušební výroba 40 000 tun alternativního paliva na „Lagunách Ostramo“

V minulém čísle našeho občasníku Vás paní náměstkyně ředitele s. p. DIAMO, RNDr. Kamila Trojáčková informovala o návštěvě ministra průmyslu a obchodu Ing. Martina Řimana na „Lagunách Ostramo“ s. p. DIAMO, o. z. ODRA. Pan ministr při své návštěvě spolu s hejtnanem Moravskoslezského

žením 35 % kalů z lagun, 55 % uhlí a 10 % vápna již byl vydán VVUÚ, a. s. certifikát potvrzující shodu s jeho vnitropodnikovou normou. Palivo TPS – NOLO by mělo splňovat všechny požadavky na to, aby mohlo být při skladování vystaveno běžným klimatickým podmínkám.

Po tomto technologickém kroku předčištění a částečné homogenizace ropných kalů následuje ve zkušebním segmentu zapravování páleného vápna (CaO) pomocí ALLU stabilizačního systému, který se skládá ze tří zařízení:

- ALLU PF 7+7, což je mobilní zásobník a současně tlakový dávko-

dící lopaty ALLU SM, na které dojde k vytřídění nehomogenních příměsí, které jsou shromažďovány v přistaveném kontejneru. Upravené kaly zbavené příměsí jsou v současné době dočasně deponovány na zavezené části laguny R2, která byla upravena srovnáním, vyspádováním směrem do laguny R2 a překry-

ho paliva se nevyhnuly. Jednalo se například o problém vody, pocházející z atmosférických srážek, kterou bylo nutno přepouštět či odčerpávat do laguny R3. V současné době je to řešeno budováním jímek pro záchyt vody přímo v zavápněném materiálu laguny R2 a jejím přečerpáváním do laguny R3. Dal-

kraje Ing. Evženem Tošenovským slavnostně přestříhl pásu a uvedl do zkušebního provozu novou čistou podzemní vodou mimo jiné se také seznámil s technologií výroby alternativního paliva z kalů z lagun. A právě o této technologii a taky o tom, co se právě nyní odehrává na lagunách, bychom vás rádi informovali v následujících řádkách.

Na základě Rozhodnutí KÚ MSK čj.:

V rámci zkušební výroby 40 kt alternativního paliva, která má být ukončena do 31. 12. 2008, tak budou vyráběny oba typy paliv, a to dle požadavků jednotlivých odběratelů. Mezi těmito odběrateli by měli být především společnost E-CARBO z Polska, ČEZ, a. s., a Energetika Třinec, a. s.

A nyní se už podívejme na vlastní technologii výroby alternativního pali-

vač vápna s dvěma kontejnery, o objemu 7 m³ každý,

- ALLU PM 500, což je hydraulické míchací zařízení umístěné na rame-ní pásového bagru,
- ALLU DAC, což je zařízení umožňující kontrolu celého systému stabilizace a zajišťující jednoduchý systém kontroly a řízení. Data z něj je možné přenést do jiných počíta-

tím geotextilií. Z této deponie jsou pak stabilizované ropné kaly průběžně dopravovány do prostoru laguny R0, na které je sestavená technologie pro výrobu hotového paliva. Zde jsou odtěžené ropné kaly nakládány do první nasyčky mobilní míchačky směsí KMA 200, druhá nasyčka této míchačky je pak plněná uhelným hruboprachem. Nastavení mobilní míchačky směsí KMA 200 zajišťuje

ším problémem může v budoucnu být vlastní pohyb celého systému stabilizace ALLU po zavápněné části lagun, s čímž navržená technologie počítá. V současné době probíhá veškerá činnost zatím jen ze zavezeného okraje laguny R2, kdy po zavápnění a odtěžení stabilizovaných kalů do vytěženého prostoru natékají kaly původní, které se následně opět zavápní. Je však zcela jas-

MSK 93858/2008 ze dne 1. 7. 2008, kterým byl udělen souhlas k provozování zařízení k využívání odpadů „Ověření kapacity a technologie zařízení pro úpravu ropných kalů na výrobek TPS – NOLO 1“ a s jeho provozním řádem (provozovatel BYDOZA CZ, s. r. o.) probíhá v současné době na lagunách zkušební výroba 40 000 t alternativního paliva.

Palivo, původně navržené v Realizačním projektu a označené jako TPS – NOLO 1 (45 % kalů z lagun: 45 % uhlí: 10 % vápna) má jako výrobek vyloučený nebezpečné vlastnosti, ale pouze v uzavřeném systému bez kontaktu s vodním prostředím a volnou atmosférou (doprava v zaplachtovaných vagonch, skladování v zabezpečených,

va, která v rámci zkušební výroby probíhá konkrétně na laguně R2.

Tato technologie zahrnuje:

- postupné zavápnění ropných kalů v laguně R2 po segmentech o ploše 40 m²,
- postupné odtěžení takto upravených kalů,
- následnou výrobu výrobků TPS – NOLO či TPS – NOLO 1.

Vzhledem k tomu, že do lagun byly po mnoho let ukládány nejrůznější odpady bez jakéhokoliv třídění, je samozřejmě nejprve nutno prostor, který bude zavápnován, pročistit. Pro tuto činnost se používá bagr s dlouhým dosahem a vybavený speciálním přidavným zařízením, tzv. hráběmi, pomocí kterých se ze zájmového území odstraní kovové

čů a tak jsou dokončené procesy jednoduše dokumentovatelné a kontrolovatelné.

Vápno je pomocí ALLU PM 500 zapravováno do přesně definovaných pracovních polí 8x5 m (zaměřovaných pomocí GPS), a to ve vertikálním směru pod povrch a přes celou mocnost vrstvy uložených odpadů. Tím nedochází k plošnému otevírání povrchu lagun a je tak minimalizován únik práškového vápna do ovzduší. Vápno je do kalů dávkováno v takovém poměru, aby jeho množství v hotovém výrobku bylo 10 % hmotnostních. Po tomto chemickém procesu úpravy kalů, který zahrnuje především jejich neutralizaci, následuje tzv. vyzrání upraveného materiálu, ve kterém jako hlavní proces probíhá

namíchání obou vstupních surovin v požadovaném poměru dle stanovené receptury pro hotový výrobek. Z míchačky KMA 200 je výrobek dopravován výložníkem do mobilního třídícího zařízení MOBISCREEN MS 16Z, kde dojde k další homogenizaci paliva a úpravě jeho granulace třídícími sítí. Ze zařízení MOBISCREEN MS 16Z je pak hotový výrobek nakládán pomocí dopravníku umístěného na výstupu zařízení do kontejnerů ACTS, které jsou automobily převáženy k přeložení na železniční podvalníky a po naplnění celé železniční soupravy pak toto palivo směřuje na příslušnou spalovací koncovku. Zde si odběratel smíchá vyrobené palivo v určitém poměru s palivem běžně používaným, a to na základě výsledků provede-

zastřešených prostorech apod.). Vzhledem k tomu, že ne všechna koncová zařízení, která budou vyrobené palivo energeticky využívat, nemají podmínky pro takové skladování, probíhá v současné době vyloučení nebezpečných vlastností u paliva označeného jako TPS – NOLO. Pro tento výrobek se slo-

předměty, filtrační plachetky, kusy dřeva, drátů, pneumatiky, stavební suť apod. Tyto odpady jsou dočasně ukládány na kraj laguny R2, následně jsou tříděny podle druhu a odváženy ke konečnému odstranění (pneumatiky, hadry apod.) či do sběrný (očištěné železné předměty).

vysrážení a vyzrání sádrovce CaSO₄. Ve zrajícím materiálu probíhají současně i další procesy přítomných organických látek a jejich fixace i celková stabilizace kalů do pevného skupenství.

Po dostatečné časové prodlévě pro dokončení chemických procesů jsou upravené ropné kaly odtěžovány pomocí tří-

ných spalovacích zkoušek (např. ČEZ, a. s., Elektrárna Dětmorovice 3,6 % TPS – NOLO 1 a 96,4 % černého uhlí, Energetika Třinec, a. s. 10 % TPS – NOLO 1 a 90 % černého uhlí, apod.).

Je samozřejmé, že každá zkušební výroba s sebou přináší určité problémy a ani zkušební výrobě 40 kt alternativní-

né, že veškerý obsah lagun nebude možné z břehu zpracovat, a tak právě součástí popsané zkušební výroby bude i ověření únosnosti a úpravy povrchu stabilizovaných kalů tak, aby byly užit-sobeny pro pojezd techniky.

Ing. Kamil Prokeš
specialista inženýringu sanací

ODBORY

ZDE UVEDENÉ MATERIÁLY
VYJADŘUJÍ NÁZORY ODBORÁŘŮ
A NEMUSEJÍ SE SHODOVAT
S NÁZORY REDAKCE

Ing. Milan Böhm

Zemřel po dlouhé těžké nemoci 8. října 2008 ve věku 78 let. Odešel jeden z otců zakladatelů těžby na Hamru. V letech 1955 až 1966 pracoval v technických funkcích na ČSUP, v Zadním Chodově a v Příbrami. V roce 1966 přešel na tehdejší „Účelovou organizaci“ v Hamru na Jezeře, která připravovala dobývání ložiska, v letech 1966 až 1972 byl prvním ředitelem UD Hamr. V letech 1972 až 1978 vedl oddělení řízení výroby, v roce 1978 byl provozním

inženýrem Dolu Hamr, v letech 1979 až 1980 vedoucím Dolu Křižany.

V rámci rezortu byl převeden na Geologický průzkum Liberec, odkud odešel při reorganizaci v roce 1990 jako vedoucí odborný referent podnikového ředitelství. Byl to milý, laskavý a vstřícný člověk, výborný sportovec, závodně hrál volejbal. V roce 2006, kdy se slavilo 40. výročí UD Hamr, byl za dlouholeté zásluhy o české hornictví vyznamenán medailí Jiřího Agricoly.

Zůstane v našich srdcích.

Čest jeho památce!

Na jádrový vrt MIPC – 24 jsem se jel podívat v pátek 3. října 2008. Doprovázel mě Ing. Jiří Kuchař, vedoucí vrtných prací na DCHT o. z. TÚU. Vrt se nachází se na Borečku u Mimoně, asi

středí na pracovišti, maringotku vytápějí plynová kamínka, elektrocentrála běží přes den například při sváření obloukem, hlavně slouží k osvětlování pracoviště moderními halogeny.

Vrtařina ale dál představuje zápas s přírodou, s nepříznivými geologickými podmínkami. Projekt vrtu má 19 stran a mapu, je velmi podrobně a pečlivě vypracovaný, vrtání prakticky potvrdilo předpokládané báze jednotlivých vrstev. Nemůže ale odhadnout nejruznější nástrahy přímo na místě.

Problémy nastaly při převrtávání úvodních kvádrových pískovců. Došlo k závalu ve 44 m,

Setkání odborářů z DIAMO, s. p., na o. z. ODR

V první říjnovém týdnu se na o. z. ODR v Ostravě – Vítkovicích sešli odboráři, vyjednávající v kolektivním vyjednávání. V úvodu je přivítal ředitel o. z. ODR Ing. Josef Havelka, který v krátké neformální besedě seznámil přítomné s úkoly odštěpného závodu a odpovídal na dotazy odborářů. Poté účastníci jednání sfárali na vodní jámě Jeremenko a seznámili se s jeho strojní výbavou a s čerpacím režimem jámy.

Odpoledne 7. 10. 2008 a dopoledne

8. 10. 2008 se věnovali jednání o možné náplni pro kolektivní vyjednávání na rok 2009. Setkání se uskutečnilo již tradičně před kolektivním vyjednáváním a potvrdilo jednotu odborářů v pohledu na aktuální problémy. Dík za přípravu jednání patří p. Františku Nadymáčkovi, který se postaral o organizační zajištění, dále pak hlavnímu vyjednavaci pro rok 2008 p. Jiřímu Pučanovi za sumari-zaci a přípravu materiálů k projednání.

Ing. Jan Hajiček

Český montánní klub

Navázali jsme kontakt s dalším hornickým sdružením. Noviny DIAMO oslovil pan Pavel Žlab a požádal nás o jeden v minulosti otištěný hornicko-historický článek. Český montánní klub najdete na www.mining.cz, e-mail: czech.mining@seznam.cz. Na [www](http://www.mining.cz) stránkách jsou některé aktuality, například, když se střelily v OKR těžní věže. Stránky také přetiskují novinářské články s hornickou tematikou z časopisů, velkých a lokálních novin, čímž je uchovávají pro budoucnost. Většina materiálů je ale nadčasová, odborně

zaměřená, několikastránková, jako například článek o bývalé těžbě Fe rud na Mimoňsku.

Naše noviny jsou firemní, zaměřené hlavně na současnost a budoucnost. Pokud na hornickou historii zbude místo, pak se zaměřujeme na minulost těžby rud, uranu a černého uhlí v ostravské části OKR a hlavně jsme limitováni rozsahem.

Díky spolupráci s Českým montánním klubem se otevírá možnost seznámit širší veřejnost například s několikastránkovými přednáškami z historické sekce Hornické Příbrami.

Informace o poskytování právního poradenství

Od 1. 8. 2008 je k dispozici právní poradenství, které na základě vyjednání ČMKOS pro zaměstnance poskytuje právní porady v pracovně právních problémech.

Porada je pro všechny zaměstnance, zastoupení před soudy pouze pro členy odborového svazu (členy ZO). Souhlas k zastupování u soudu právníkem poskytuje odborový svaz, v našem případě předseda ZO OS PHGN PCHT.

Vzhledem k probíhající změně v osobě právníka podáme bližší informace o kontaktním místě v Liberci v listopadovém čísle tohoto občasníku.

Ing. Jan Hajiček

Některé naše články již můžete najít na adrese Hornického klubu, oskenované staré hornické publikace nám poslali pánové Karel Babka a Ivan Bulíček, od kterého máme i řadu fotografií, pokračuje spolupráce s hornickými spolky. Tito všichni nám pomáhají přesvědčovat veřejnost, že těžba nerostů, která se podílela na rozvoji naší země, bude potřebná i v příštích letech.

Otto Hejnic

Vrtná souprava na Borečku

Příprava proplachu pažnic

Zkamenělá mušle

V jádrovém vrtu u Mimoně se našla zkamenělá mušle

4 km od Svěbořické hydrobariéry a 6 km od vyluhovacích polí chemické těžby a bude sloužit jako monitorovací. Je odvrtný v horninovém prostředí neovlivněném roztoky z chemické těžby. Jádrové vzorky, vytáhlo se cca 61 m vzorků vrtného jádra, budou použity k chemické analýze a rovněž k určení mineralogického složení pro zajištění vlastností přítomných minerálů a jejich reakčních vlastností při styku s technologickými roztoky. Vrt bude zařazen do sítě pravidelného monitoringu.

V době mojí návštěvy již byla sonda zacementována a připravoval se proplach pažnic, na směně byla osádka Stanislav Klečka, Vladimír Pražák, Peter Hilovský a Josef Kořínek.

Na snímku je vidět, že vrtaři mají vrtnou soupravu HVS 4181T těsně mezi stromy, zásah do životního prostředí byl minimalizován, pro výplachová média slouží plechové bazény. Zlepšilo se pro-

Další paleontologický nález

sonda se přibírala průměrem 358 mm, pomocná kolona se zapazila do hloubky 34,90 m. Po zacementování kolony při vrtání průměrem 190 mm došlo v hloubce 70 m k zalomení vrtné tyče, valivé dláto uhnulo na čedičovém odžilku. Výplach bylo nutno ztekutit a havarované nářadí se obvrátilo průměrem 205 mm. Po vytažení havárie pokračovalo vrtání průměrem 190 mm, v 96 m kon-

čily turonské propustné kvádrové pískovce, ve 105 m částečně propustné prachovité pískovce. Pisčité prachovce, které měly končit ve 123 m, nebyly dle geologa Ing. Bajera v podobě známé z vyluhovacích polí CHT vyvinuty, hornina má charakter slínovců, které se nacházejí pod nimi. Vrtalo se dle projektu do 134 m, 10 m do zaručeně nepropustných vrstev (Fe kolona, která se obcementovává, musí bezpečně oddělit vrstvy propustné od nepropustných). Po přibrání sondy průměrem 269 mm se začala pažit Fe kolona, která se ale dostala jen do hloubky 77 m. Bylo nutno ji odpažit a vrt přibrat rotačním dlátem průměru 295 mm. Ochranná Fe kolona o průměru 219 mm se pak dostala do požadované hloubky 133,60 m, a byla zacementována. Dál se vrtalo rotačním dlátem do hloubky 163 m, kde se nachází plenzóna, po níž následují propustné cenomanské pískovce, fukoidové

a rozpadavé. Následovalo vrtání jádrovkou 156/164 mm s roubíkovými korunkami a každých 10 odjádrowaných m se přibíralo valivým dlátem o průměru 190 mm, aby se třímetrová jádrovka nezaklíňovala. Hlavní úkol, úspěšně odjádrowat cca 60 m, z čehož byly největší obavy, se podařil, i když ke konci jádrowání došlo ke 40% ztrátě výplachu, patrně z plenzóny.

Geolog Ing. Jan Bajer vypreparoval zajímavou zkamenělinu, kterou objevil Ing. Ladislav Gombos s pracovníky laboratoří ve vzorku z fukoidových pískovců.

Jádrowalo se do 224 m, konečnou hloubku 226 m ověřila karotáž, která potvrdila plánované vystrojení vrtu PEL pažnicemi průměru 110/90 mm, s patou pažnic 220 mm a perforací v intervalu 192 až 208. Následovaly cementace PEL pažnic, a jejich proplach 3. října.

Dále jsme s Ing. Kuchařem navštívili

v Hvězdově geologický průzkumný vrt č. 328 032, vrtal ho Geologický průzkum, který osádka Jan Zobač a Jan Urban likvidovala jádrowáním. Teprve v hloubce 95 m začal cement, jádrowalo se do konečné hloubky 130 m, v nepropustných prachovcích 20 m. Ze zdejšího vrtu vytáhla osádka gumový puk, staré jádro, malé kladivo a štípací kleště. Před jedenáctou dopustili cementační tyče a čekali na cementaci vrtu, od 130 metrů až nahoru.

Jako poslední jsem fotografoval skládání vrtných sloupů na soupravě Wirth II, která vrtá na vyluhovacím poli sannační čerpací cenomanský vrt. VP 14 – 7034.

Jak jsem se v pondělí 6. října informoval, Ing. Bajer nalezl ve vzorcích ještě další zkameněliny. Gumový puk, jak vím od bývalých kolegů vrtařů, se ve vrtu našel poprvé.

Otto Hejnic

Souprava Zil ve Hvězdově

Jan Zobač a Jan Urban

Souprava Zil ve Hvězdově

Vytaženo jádrovkou z vrtu

Skládání vrtných sloupů na VP 14

Hornická Příbram po jednotlivých sekcích

Příbramské divadlo

Jednání 47. ročníku Hornické Příbrami bylo přeneseno do prostor kulturního domu na sídlišti, zahájení proběhlo v kinosále Divadla Příbram. Výhoda nového pořádání je, že všechny sekce zasjedají v jedné budově, i když kvůli havárii bylo jednání sekce L přeneseno z Malé scény do estrádního sálu kulturního domu. V budově je rovněž restaurace, kavárna a hotel Belveder.

V kinosále, kde byla i prezentace, zasjedala sekce S – sanace, těžba a životní prostředí. Zaujala mne úvodní přednáška sekce, Sanace nejdůležitějších uranových lokalit ve východním Německu, které provedla firma Wismut. Přednášel Dr. Ulf Jenk, překládal Dr. Alex Jakubick.

Připomínám, že tehdejší NDR vytěžila zhruba dvojnásobek uranu, co my. Jak z prezentace vyplývá, sanace jsou prakticky hotové. Povrchový lom Ronnenburg, kde se vytěžilo cca 22 000 tun uranu se přeměnil na výstavní pro-

Ing. Květoslava Hrubá

stor, konala se zde výstava okrasných dřevin a krajinotvorby, snímek, kde je nápis Wismut už ale byl uveřejněn v našich novinách před několika lety! Spolupráce firmy Wismut a s. p. DIAMO trvá již řadu let, odborníci problematiku sousedů znají, a tak se RNDr. Trojáček zeptal na sanaci Königsteinu. Obdobně později Dr. Jakubick zasvěceně komentoval přednášku Ing. Jiřího Ježe, který

Dr. Ulf Jenk a Dr. Alex Jakubick

hovořil o sanaci následků těžby a úpravy uranové rudy na Dolní Rožínce.

V další přednášce Ing. Jiří Mužák popisoval sanaci chemické těžby ve Stráži pod Ralskem. Dále byly na programu sanace, rekultivace a zatápění Severočeské hnědouhelné pánve (Ing. Josef Haliř, Ing. Lukáš Žizka, RNDr. Řehoř, Ing. Jiří Kašpar, Ing. Igor Němec). rekultivace v OKR, které provádí s. p. DIAMO (Ing. Květoslava Hrubá). Dalším bodem byla úložiště radioaktivních odpadů v ČR (RNDr. Jiří Slovák), využití opuštěných lomů (RNDr. Irena Smolová), sanační materiály, jejich monitoring a zkoumání (Ing. Petr Šásek, Ing. Pavel Schmidt, Ing. Jiří Mann) a laboratorní výzkum (Ing. Fedor Markovič, Ing. Ivan Landa, Ing. Markéta Sequensová).

U jezera, které vzniklo na místě lomu Chabařovice, o jehož rekultivaci přednášel Ing. Němec, prováděla naše firma zabezpečovací vrtné práce. Z krajiny uhelných velkolomů pomalu vzniká rekreační oblast.

Sekce L – Legislativa jednala v úterý odpoledne a ve středu dopoledne v estrádním sále kulturního domu. Před-

nášející z ČBÚ Praha, JUDr. Pavel Dvořák, JUDr. Vítězslav Urbanec, Ing. František Ondruš, Ing. Alexander Hykel, Ing. Jan Kaňka, Ing. Zinka Titzová a RNDr. Petr Šponar se věnovali pracovní právní předpisům a JUDr. Neklan Pacák a Ing. Martin Štemberka bezpečnosti práce a integrovanému záchrannému systému.

Sekce T – Evropské hornictví – tradice a památky zasjedala v úterý odpoledne a celou středu v přednáškovém sále kulturního domu. Na programu byly tyto přednášky: Krupka a cín (Alois Rittig), Česko-bavorský geopark (Ing. Rudolf Tomiček), Prokopská štola ve Stříbře (Karel Neuberger), Hornický region Krušnohoří (Ing. Petr Bohdál), Zajištění Dolu Jeroným (tři kolektivní autorů). Další přednášky se týkaly příbramského muzejnictví, 30 let hornické expozice (PaedDr. Josef Velfl), Vojna – expozice uranu (Mgr. Václav Trantina), Památky a osobnosti (Jaroslav Korbel), a evropského muzejnictví (PhDr. Miloš Zárybnický, Ing. Vratislav

Ing. Jiří Jež

Procházka a Lubomír Procházka). PhDr. Zárybnický řekl, že by bylo dobré závěry jednání a konaných diskusí shrnout a že by měly vzniknout nějaké celohornické internetové stránky.

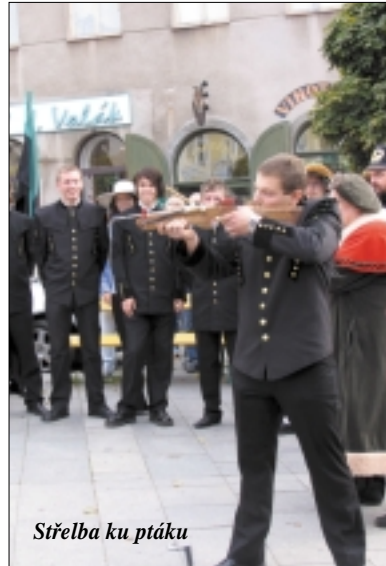
Přednášky Hornické Příbrami dostali její účastníci vypálené na DVD. K doprovodným programům sympozia a k exkursi, která navštívila Muzeum zlata v Novém Kníně, Muzeum Špýchar v Prostřední Lhotě a Štolu Josef, se chceme vrátit v příštím čísle.

Otto Hejnic

INOVOVANÉ HLEDÁNÍ NADLIŠÁKA

Vlastnímu skoku přes kůži, který se konal ve středu 15. října večer v příbramské sokolovně, předcházela studentský průvod fuksů a fuksií, který hledá nadlišáka, a zve diváky na večerní skok.

Když je nadlišák nalezen, podrobuje adepty cechů hornického různým zkouškám, průbám. Pravidelnou součástí ceremoniálu je pivní skandál, kdy se pije půlitr piva na ex, ale kdo krvácí, tedy bryndá, je diskvalifikován.

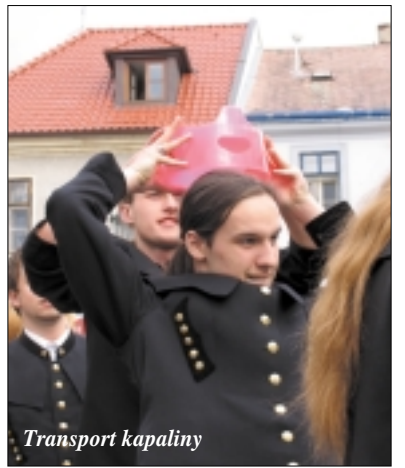
Střelba ku ptáku

Dalším ceremoniálem, který se odehrával pod sochou sv. Václava na nynějším Václavském náměstí ve staré Příbrami, je střelba ku ptáku. Střílí se kuší. Stejný obřad se uplatňuje i večer. Tentokrát měli zástupce tablice havířů a tablice huťářů dobrou mušku, oba trefili desítku. V rozstřelu zvítězil havíř.

Novou součástí ceremoniálu byla průba, transport kapaliny. Dopravní nádoba se prostrčí mezi nohama a podává se nad hlavou. Žádná tablice „transportní nádobu“ nevyhlila, a tak o vítězné tablici rozhodovaly centilitry. Průvod pokračoval před budovu bývalých Rudných dolů, kde byl vyvolán perkmistr, Ing. Miroslav Šťastný, a na samý závěr vyzpívali fuksové a mistři z budovy radnice starostu MVD. Josefa Řiháka.

K vlastnímu skoku přes kůži se ještě vrátíme.

Otto Hejnic

Transport kapaliny

Měření objemu vody

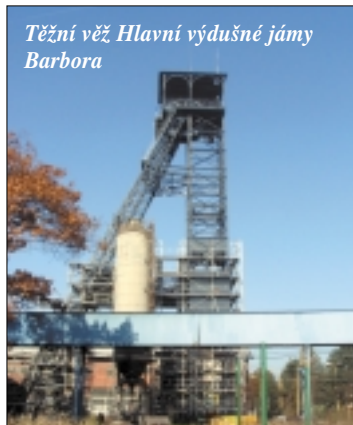
URGP 10

Vychází další číslo odborného měsíčníku Uhlí, rudy, geologický průzkum. Z obsahu: V. Budínský: 21. světový hornický kongres v Krakově. MND, a. s., T. Trásoň a Š. Buchta: 40 let ložiska Kostelany. K. Dohnal: Petrografie ložiska Kostelany. Profil Mostecké uhelné, a. s. V. Neliba: Hornický skanzen Mayrau. J. Bilan: Hajnova metoda dobývání strmých slojí na Dole Žofie v OKR v letech 1948 – 1949. A. Adamus: Těžba uhlí metodou „board and pillar“ v revíru Godavari Halley v Indii. M. Sidorová, P. Čorej aj. Pinka: Otvárka ložiska mastenca v Gemerskej Polome. Dále najdete rubriky Z domova, Ze zahraničí a Ze světa nerostných surovin.

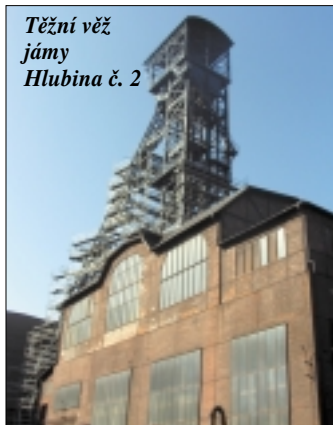
Staré těžní věže v novém kabátě

Těžní věž jámy Alexander č. 2

Těžní věž Hlavní výdušné jámy Barbora

Těžní věž jámy Hlubina č. 2

Těžní věž jámy Jeremenko č. 3

O postupné obnově památek v areálu Národní kulturní památky Důl Hlubina v Ostravě, který je ve správě DIAMO, s. p., odstěpného závodu ODRA v Ostravě, naše čtenáře pravidelně informujeme již od roku 2002, proto jsme rádi, že je můžeme informovat i o činnosti související se záchranou jiných kulturních technických památek.

Ze 14 těžních věží, které má o. z. ODRA ve své správě, je jich 8 památkově chráněno. Z památkově chráněných věží je 7 ocelových a 1 zděná. Z uvedeného počtu ocelových věží se v letech 2002 až 2007 podařilo obnovit nátěr u dvou památkově chráněných věží – jáma Terezie a jáma Alexander 1, zahájit nátěr na jámě Hlubina 2 v Ostravě a mimo to obnovit nátěr u dvou používaných těžních věží Žofie 5/1 v Orlové a Jeremenko 1 v Ostravě, které nejsou prohlášeny za památky. K ošetření nátěrem,

případně dokončení tedy zbývalo na počátku roku ještě pět ocelových věží. Poslední nátěr na těchto věžích byly provedeny v průběhu osmdesátých let minulého století a odborníky byl stav jejich ocelové konstrukce označen již za havarijní a těžní věže svým stavem ohrožovaly bezpečnost okolí. Proto přes značnou nákladnost bylo v roce 2008 přistoupeno k realizaci nových nátěrů celkem třech těžních věží a pokračování nátěrů u jámy Hlubina 2 těžní. Z toho byl nátěr ukončen u třech věží – Alexander 2 a Hlubina 2 v Ostravě a hlavní výdušné jámy Barbora v Karvině. V roce 2009 zbývá dokončit nátěr těžní věže Jeremenko 3 v Ostravě a případně zahájit nátěr poslední památkově chráněné věže Pokrok 1/1 v Petřvaldě u Karvině.

V dubnu 2008 byly nejprve zahájeny práce na dokončení nátěru 50 m vysoké těžní věže jámy Hlubina 2 vzpěrové

konstrukce v areálu Národní kulturní památky. Finanční prostředky na nátěr byly poskytnuty z dotací Ministerstva kultury České republiky a Statutárního města Ostravy. Pracovníci specializované firmy Colors spol, s. r. o., nejprve část věže mimo těžní budovu otryskali a následně provedli výměnu zkorodovaných a zeslabených částí konstrukce. Vzhledem k tomu, že se jedná o národní kulturní památku, tak práce probíhaly pod neustálým dohledem pracovníků památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a Národního památkového ústavu. Po realizaci oprav konstrukčních prvků věže byl proveden nátěr ve třech vrstvách, z toho vrchní polyuretanový v šedočerném antracitovém odstínu. Přes nepříznivé počasí v září a počátkem října se podařilo nátěr v polovině října dokončit v požadované kvalitě, což bylo doloženo výsledky mnoha

kontrolních měření tloušťky nátěrové vrstvy pod dohledem krajského úřadu. Nově natřená věž jámy Hlubina postavená v roce 1924 se stala opět důstojnou dominantou areálu navrženého k zápisu do seznamu památek UNESCO v roce 2010.

V květnu 2008 byly zahájeny práce na nátěrech zbývajících třech těžních věží. Nátěr 41 m vysoké věže hlavní výdušné jámy Barbora v Karvině z roku 1943 a 30 m vysoké věže jámy Alexander 2 v Ostravě – Kunčičkách postavené v roce 1901, obě vzpěrové konstrukce, realizovala rovněž firma Colors spol, s. r. o. V obou případech bylo použito stejné technologie, stejného postupu a rovněž odstín vrchního nátěru je šedočerný a shoduje se s odstínem jámy Hlubina 2. Nátěry obou věží byly ukončeny v říjnu 2008.

Nátěr a oprava částí těžní věže jámy

Jeremenko 3 z roku 1967 v sídle závodu ODRA v Ostravě – Vítkovicích byly realizovány částečně vlastními pracovníky a částečně firmou HŠK Šperlik. V tomto případě však byla na základě doporučení pracovníků Národního památkového ústavu odborné pracoviště Ostrava zvolena původní zelená barva. Nátěr 40 m vysoké věže kladivového typu byl organizačně náročnější, neboť se prováděl v blízkosti obytné zástavby a zvláště při trýskání bylo nutno realizovat opatření ke snížení prašnosti.

I když nátěry zmíněných památkově chráněných věží patří mezi finančně náročnější akce, uskutecnily se doslova „na poslední chvíli“ a zajistily splnění zákonné povinnosti péče o svěřený kulturní dědictví. Jejich nový kabát přivítali nejen památkáři a bývalí zaměstnanci šachet, ale i obyvatelé Ostravy a Karvině. Pochvalně se o přístupu státního podniku DIAMO k záchraně památek vyjádřila i veřejná média.

Ing. Libor Jalůvka
Ing. Jarošík

DIAMO

Podnikový občasník s. p. DIAMO Stráž pod Ralskem. Vydává vedení s. p. Vychází zpravidla jednou v měsíci.
Vedoucí redaktor Otto Hejnic.
Adresa redakce: DIAMO, s. p.,
471 27 Stráž p. R.,
tel.: 487 892 084, fax: 487 851 571
e-mail: hejnic@diamo.cz
Sazba: PANTYPE, s. r. o., Liberec
Tisk: GEOPRINT Liberec
Pro vnitřní potřebu s. p. DIAMO